

PERVASIIVSED ARENGUHÄIRED

Autism

- Ajutegevuse häire – ajuosad teistmoodi ühendatud, ajutalitluse eripärade tekkimise põhjused ebaselged.
- Levik 60:10 000, P:T – 4:1, Aspergeri sündroom P:T – 8:1
- Häirunud sotsiaalne interaktsioon ja kommunikatsioon:
 - Raske või võimatu mõista, mida teised inimesed mõtlevad ja tunnevad.
 - Raske omandada teadmisi teistelt inimestelt; raske mõista kõne kommunikatiivset tähendust, tervikuid, abstraktseid tähendusi ja seoseid.
- Stereotüüpne käitumine ja huvid - stereotüüpsed liigutused (käte lehvitamine, enese kiigutamine, häämitsuste tegemine), kiindumine objektidesse, erihuvid.
- Sensorse taju eripärad – üli- ja alatundlikkus (valgusele, helile, lõhnale, maitsele).

Omane...

- Tunnused avalduvad varakult (enne 3. eluaastat).
- Eluaegne diagnoos – prognoos mõjutatud keelelise ja vaimse arengu tasemest.
- Piiratud võime näha seoseid üksikute tunnetatavate osade vahel – pusletükkide kokkupanek
- Varajane diagnoos – aju paindlikkus, sensomotoorne treening.

Autismi spekter

low functioning

high functioning

Sotsiaalne suhtlemine

endassesulgunud

aktiivne, aga veider

Kommunikatsioon

kõnetu

normaalne, aga veider kõne

Käitumine

jäik, rigiidne

talub muutusi, kohanev

Autistliku lapse...

NÕRGAD KÜLJED	TUGEVAD KÜLJED
Kooliga seonduvad probleemid. Tihti kaasub spetsiifiline õpiraskus, harva düsleksia. Paljud ei suuda ka ainekst huvitada.	Hüperleksia-lugemisoskus ületab kordades eakaaslaste taseme, kuid on mehaaniline. Üldine intellekt on tunduvalt kõrgem keskmisest.
Motoorikahäired – tihti kohmakad ja saamatud, võivad olla tasakaaluhäired	Erioskused – kaasa aitab hea mehaaniline mälu ning rituaalne sunduslikkus, mistõttu võiva nt. muusikas väga kiiresti ja tähelepanuväärselt areneda.
Tajuhäired - erinev helitaju, mis tekitab neis ebamugavustunde. Taktiilse (nt ei kannata riideid seljas, samas naudivad peksmist)- ja visuaalsetaju häired.	Päheõppimismälu ja fotograafiline mälu – ca 1/3 -l.
Prosopagnoosia . Ei tunne varem nähtud inimesi ära	Hea vastupidavus asjades, mis neid huvitab.
	Aeglane küpsemine – lapseas liiga tõsised ja täiskasvanulikud, vanas eas lapsikud. Näkku ei tule kortsud, kuna miimika on minimaalne.

Autismi mõjud

Lapsele endale:

- raskused koostööl, raske vastata ootustele
- raskused sõprussuhete loomisel ja suhtlemisel

Vanemad:

- Tavalised kasvatusmeetodid ei tööta
- Konfliktid peres
- Sotsiaalne isoleeritus

Õed-vennad:

- Tähelepanupuudus
- Loobumine, arvestamine
- Konfliktide keskel (vanemad, omavahel)

A. Jakobson

Autismiga lapse suhtlemisel...

- Suhtlemisel selgus (väldi metafoore).
- Etteaimatavus (päevakava).
- Kokkulepetest, lubadustest kinnipidamine!
- Konfliktiolukorras kuula lapse põhjendusi.

Täname kuulamast!

